

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Indhold

1. Indledning	2	
2. Resultatopgørelse	2	
3. Fra overslagsår 2025 i det nuværende budget 2024–2027 til basisbudget 2025 (drift)	4	
4. Skatter og generelle tilskud	5	
5. Serviceudgifter	10	
6. Overførselsudgifter	13	
7. Kommunal medfinansiering af sundhedsudgifter	16	
8. Prisfremskrivning af budgettet	16	
9. Renter	17	
10. Resultat før anlæg og afdrag m.v.	18	
11. Anlægsudgifter	19	
12. Lånoptagelse og afdrag på gæld	22	
13. Affaldsforsyning	24	
14. Øvrige finansforskydninger	26	
15. Likviditet	26	
16. Byrådets økonomiske målsætninger	28	

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

1. Indledning

Basisbudgettet opsummerer de økonomiske konsekvenser af allerede trufne politiske beslutninger og tekniske tilretninger, bl.a. som konsekvens af økonomiaftalen. Basisbudgettet er udgangspunkt for de politiske budgetforhandlinger i Byrådet. Formålet med dette notat om basisbudgettet er at give Byrådet kendskab til den økonomiske situation og de tekniske forudsætninger i budgettet.

I **afsnit 2** vises basisbudgettets hovedtal i form af en resultatopgørelse, som er det økonomiske udgangspunkt for de politiske budgetforhandlinger.

Udgangspunktet for basisbudgettet er overslagsårene 2025-2027 i det vedtagne budget 2024-2027. I **afsnit 3** vises ændringen fra driftsoverskuddet i sidste års overslagsår 2025 til basisbudget 2025.

Budgettets indtægtsside beskrives i **afsnit 4** herunder udviklingen i skatter, generelle tilskud og udligning. Indtægtssiden er beregnet med baggrund i egen beregning på en selvbudgettering af skatter, tilskud og udligning i 2025, samt overslagsår 2026 til 2028. Grundlaget er Økonomi- og Erhvervsudvalgets beslutning den 21. august 2024 om at budgetlægge med et indbyggertal på 97.700 pr. 1. januar 2025.

I **afsnit 5–14** er de enkelte poster i resultatopgørelsen beskrevet.

Afsnit 15 beskriver kommunens likviditet og i **afsnit 16** beskrives budgettet i forhold til byrådets økonomiske målsætninger.

Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtog på mødet den 7. februar ([link til sag nr. 15 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 7. februar 2024](#)) proces og spilleregler for årets budgetlægning. Efter den fælles procesplan har udvalgene arbejdet med budgetforslag frem til og med juni.

2. Resultatopgørelse

Tabel 1 viser basisbudgettet for 2025-2028 i en kort udgave af resultatopgørelsen. Til sammenligning er også vist regnskabsresultatet for 2023 og det oprindelige budget for 2024 samt forventningerne i den seneste budgetopfølgning for 2024. Resultatopgørelsen sammenfatter alle kommunens udgifter og indtægter og viser på bundlinjen, hvordan kassebeholdningen påvirkes af budgettet.

Efter resultatopgørelsen er de enkelte hovedposter kort beskrevet, og for yderligere specifikation henvises til materialet til byrådets budgetkonference.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Tabel 1. Resultatopgørelse for basisbudget 2025-2028 pr. 22-08-2024

(mio. kr.)	Regnskab 2023	Oprindeligt budget 2024	Budget-op- følgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Resultatopgørelse (minus = indtægter)							
Skatter og generelle tilskud	-6.769,7	-7.102,8	-7.110,0	-7.441,8	-7.734,1	-8.033,4	-8.311,6
Serviceudgifter	4.386,0	4.612,6	4.628,0	4.813,0	4.802,6	4.791,2	4.794,3
Overførselsudgifter	1.681,5	1.834,5	1.799,7	1.956,3	1.981,2	2.006,6	2.032,3
Kommunal medfinansiering	404,6	417,0	418,3	434,2	434,2	434,2	434,2
Pris- og lønstigninger (drift)				0,0	238,7	487,5	747,2
Renter	9,1	1,1	-4,7	-2,7	-3,7	-1,2	1,2
Resultat før anlæg og afdrag m.v.	-288,4	-237,6	-268,6	-240,9	-281,1	-315,1	-302,4
Anlægsudgifter (skattefinansieret)	308,6	270,7	280,0	225,8	259,2	148,8	19,6
Alment boligbyggeri	4,2	10,0	16,0	13,9	9,6	9,0	9,0
Jordforsyning	28,3	18,9	19,4	16,5	-26,1	27,8	4,7
Pris- og lønstigninger (anlæg)				0,0	4,8	6,2	-1,3
Nettoafdrag på gæld	52,1	74,2	39,2	80,4	3,3	10,4	64,8
Likviditetsvirkning af det skattefinansierede område	104,8	136,2	86,0	95,6	-30,3	-113,0	-205,7
Affaldsforsyning	-17,6	77,6	112,6	6,0	-16,4	-27,1	-23,1
Øvrige finansforskydninger	7,8	7,7	-0,9	1,5	57,2	13,7	11,9
Samlet likviditetsvirkning	95,0	221,5	197,7	103,1	10,6	-126,3	-216,9
Likviditet (minus = kasseforbrug)							
Likvide aktiver primo	240,8	145,8	145,8	-51,9	-155,0	-165,6	-39,2
Samlet likviditetsvirkning	-95,0	-221,5	-197,7	-103,1	-10,6	126,3	216,9
Likvide aktiver ultimo	145,8	-75,7	-51,9	-155,0	-165,6	-39,2	177,7
Gennemsnitlig likviditet	545,0	732,0	350,0	250,0	190,0	250,0	420,0

Regnskabstal er i løbende priser. Budget og budgetopfølgning 2024 er i 2024-priser. I budget 2025-2028 er udgifter i 2025-priser og indtægter i løbende priser.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

3. Fra overslagsår 2025 i det nuværende budget 2024–2027 til basisbudget 2025 (drift)

Udgangspunktet for basisbudgettet har været overslagsårene 2025-2027 i det vedtagne budget 2024-2027. Dette udgangspunkt er tilpasset med en række forhold i budgetlægningsfasen frem til sommerferien. De væsentligste forklaringer på udviklingen fra overslagsåret 2025 i sidste års budget til det aktuelle basisbudget 2025 er vist i tabel 2, for så vidt angår driften.

Tabel 2. Fra overslagsår til basisbudget (drift)

Mio. kr. (negativt beløb er indtægter eller overskud)		2025
Resultat før anlæg og afdrag i overslagsår 2025 i sidste års budget		-254,9
Nye penge i økonomiaftalen (øget bloktilskud)		-43,6
Øget refusion fra særligt dyre enkeltsager finansieres af bloktilskuddet		29,3
Øget tab på finansiering og udligning af kommunernes selskabsskatter		12,4
Reduceret finansiering som følge af fald i Viborgs befolkningsandel:		
> Bloktilskud	14,3	
> Skatter	16,6	
> Finansiering af overførselsudgifter (Udgifterne udgør uændret andel af landsudgifterne)	19,9	50,8
Selvbudgettering af skatter, tilskud og udligning med et indbyggertal på 97.700 borgere		-17,6
Nyt skøn vedrørende ejendomsskatter (grundskyld)		-35,6
Øget socioøkonomisk indeks øger udligningsindtægterne		-20,4
Tillægsbevillinger		27,5
Nettotab på nedregulering af pris- og lønskøn (forskel mellem regulering af indtægter og udgifter)		5,2
Ændringer i renteindtægter og -udgifter		3,7
Øvrige udligningseffekter mv.		2,3
Resultat før anlæg og afdrag i basisbudgettet		-240,9

Serviceudgifterne er i økonomiaftalen for 2025 hævet med 3,2 mia. kr., men en del af dette beløb anvendes til finansiering af forhold, som ikke kommer Viborg Kommune til gode. Derfor tilfører økonomiaftalen "kun" 43,6 mio. kr. og ikke vores befolkningsmæssige andel af 3,2 mia. kr. svarende til 52,1 mio. kr.

Tillægsbevillingerne på 27,5 mio. kr. omfatter bl.a. 10 mio. kr. til skolerne og 13 mio. kr., der er i budgetopfølgningen pr. 30/4 2024 er overført til 2025.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

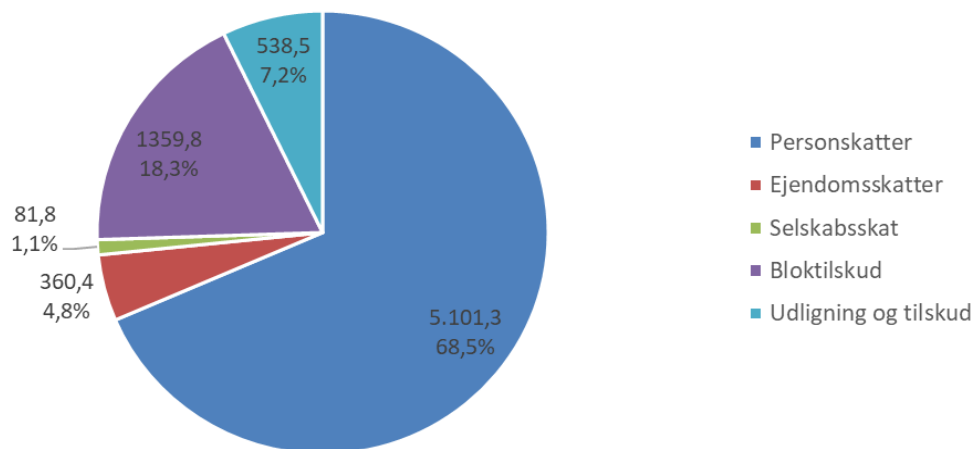
4. Skatter og generelle tilskud

Mio. kr. (løbende priser)	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget- opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Skatter og generelle tilskud	-6.769,7	-7.102,8	-7.110,0	-7.441,8	-7.734,1	-8.033,4	-8.311,6

Økonomi- og Erhvervsudvalget (ØEU) besluttede på deres møde den 21. august 2024, at Viborg Kommune vælger selvbudgettering af skatter, tilskud og udligning ud fra en forventning om 97.700 indbyggere den 1. januar 2025. I statsgarantien for 2025 er skatter, tilskud og udligning beregnet på baggrund af Danmarks Statistiks nyeste befolkningsprognose fra juni 2024, som forventer et indbyggertal den 1. januar 2025 på 97.440. Det øgede borgertal giver et merprovenu på 17,6 mio.kr i forhold til statsgarantien.

Valget af selvbudgettering i 2025 betyder, at Viborg Kommune selv beregner og budgetlægger skatteprovenu, tilskud og udligning. Disse bliver endeligt opgjort i 2028, og differencerne mellem budgettet og de faktiske forhold bliver efterreguleret i 2028.

Figur 1. Fordeling af skatter, bloktilskud, udligning og øvrige tilskud i 2025 (mio.kr og procentfordelt)



Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Danmarks Statistik forventer en nettoindvandringen af 2.800 ukrainere på landsplan i 2024, der er fordelt på kommuner som den øvrige nettoindvandring. Eftersom opholdsgrundlag på baggrund af særloven fortsat er tidsbegrænset til marts 2025, forventer Danmarks Statistik, at ukrainere, som er indvandret på dette lovgrundlag, er udrejst inden udgangen af 2025. Jf. Danmarks Statistik betyder det et faldende befolkningstal i Viborg Kommune i de kommende år. Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttede på mødet den 21. august 2024, at indtægterne i overslagsårene 2026 til 2028 budgetteres på baggrund af en forventning om fastholdelse af indbyggertallet på 97.700 i alle år. I beregningen af skatteprovenuet er udskrivningsgrundlaget pr. borger baseret på KL's skøn, der fortrinsvis baserer sig på Økonomiministeriets Økonomisk Redegørelse fra maj 2024.

I tabel 3 nedenfor vises basisbudgettets skatter, tilskud og udligning for 2025 set i forhold til forventningerne sidste år (overslagsår 2025 i budget 2024-2027). Merindtægten på 32,8 mio.kr er dels en konsekvens af nye tilskud og merprovenu på skatter og udligning ved selvbudgettering, dels bevægelser på både skatte og udligningssiden, der stort set går i nul. I forhold til overslagsår 2025 i budget 2024 indgår et nyt særlig tilskud til kommuner, der ikke opkræver dækningsafgift på erhvervsejendomme. For Viborg er det en merindtægt på 12,5 mio.kr.

På skattesiden er der en stigning i personskatterne, et fald i selskabsskatten, mens de nyeste estimater på ejendomsskatterne giver en højere indtægt. På udligningssiden er merindtægten på 6,2 mio.kr (-24,7+18,5 mio.kr) en kombination af et fald i skatteudligningen, og en stigning i udgiftsbehovsudligningen. Det socioøkonomisk indeks går fra 94,95 i 2024 til 95,66 i 2025. Et højere socioøkonomisk indeks betyder, at kommunen nærmer sig landsgennemsnit og en højere social belastning i 2025 end antaget i 2024 – og dermed højere udligningsbeløb. Det aldersbetingede udgiftsbehov er omvendt faldende, hvilket er en kombination af aldersfordelingen og enhedsbeløbene pr. aldersgruppe, der ændrer sig mellem årene. Faldet i selskabsskatterne imødegås delvist af et større udligningsbeløb, men hertil kommer at nogle kommuner har ekstraordinært store indtægter fra selskabsskatter, hvilket modregnes i alle kommuners bloktilskud.

Tabel 3. Afvigelser på indtægterne mellem overslagsår 2025 (i budget 2024-2027) og basisbudget 2025

Befolkning i antal. Skat, tilskud og udligning i mio.kr. (- = merindtægt)	2025 i B2024	B2025	Afvigelse
Folketal	97.758	97.700	-58
Skat	-5.530,5	-5.543,5	-13,0
- heraf stigende personskatter			-11,8
- heraf faldende selskabsskatter			35,1
- heraf stigende ejendomsskatter og dækningsbidrag			-36,3
Tilskud og udligning	-1.878,5	-1.898,3	-19,8
- heraf marginal stigning i bloktilskud (inkl. kompensation dækningsbidrag på 12,5 mio.kr)			-1,1
- heraf faldende udligning på skatter			18,5
- heraf stigende udligning af udgiftsbehov			-24,7
- heraf stigende udligning selskabsskatter			-14,7
- heraf højere betaling til den mellemkommunale udlign. flygtninge			2,2

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Skatter, tilskud og udligning i alt	-7.409,0	-7.441,8	-32,8
-------------------------------------	----------	----------	-------

Udviklingen i indbyggertallet

I overslagsår 2025 i budget 2024 forventede Viborg Kommune et indbyggertal pr. 1. januar 2025 på 97.758 indbyggere. I basisbudget 2025 anvendes, jf. beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget, et eget skøn på 97.700 indbyggere. Statsgarantien for Viborg Kommune er på 97.440 indbyggere, hvilket er baseret på Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning. I Viborg Kommunes gældende befolkningsprognose skønnes indbyggertallet pr. 1. januar 2025 til 97.469 indbyggere.

Budgetgrundlaget med 97.700 indbyggere pr. 1. januar 2025 er således 260 indbyggere over statsgarantien og 231 indbyggere over Viborg Kommunes egen befolkningsprognose fra foråret 2024. Det faktiske indbyggertal er pr. 23. august 2024 registreret til 97.673 indbyggere i Viborg Kommune.

I overslagsår 2026 til 2028 holdes indbyggertallet konstant med 97.700 indbyggere i alle år. Danmarks Statistik forventer i deres seneste prognose, at kommunens indbyggertal vil falde i de kommende år. I overslagsår 2028 er Viborg Kommunes budgetgrundlag på 97.700 indbyggere således 1.191 indbyggere over Danmarks Statistiks befolkningsprognose.

Befolkningstallet har stor betydning for kommunens indtægter, da de gennemsnitlige indtægter fra skatter, udligning og tilskud udgør ca. 76.200 kr. pr. indbygger, dog med stor variation som følge af de konkrete borgeres indkomstforhold og udligningspåvirkning.

Udvikling i personskatter

Personskatterne (indkomstskatten) i statsgarantien for 2025 er en fremskrivning af de endelig opgjorte skattedata for 2022 opgjort i maj 2024. På landsplan er væksten mellem 2022 og 2025 skønnet til 14,8 procentpoint, hvilket er 4,4 procentpoint højere end i statsgarantien for 2024.

I beregningen af selvbudgettering med et højere indbyggertal er der for de ekstra indbyggere anvendt statsgarantiens indkomst pr. indbygger..

Viborg Kommune modtager statstilskud vedrørende skattenedsættelsen i 2021, hvor indkomstskatten blev nedsat fra 25,7% til 25,5%. I 2025 udgør tilskuddet 75 % af det tabte provenu, svarende til 23,2 mio. kr. Fra og med 2026 bortfalder tilskuddet til skattenedsættelsen.

Udvikling i selskabsskatter

Selskabsskatterne for 2025 er indtægter på baggrund af de faktiske selskabsskatter for 2022. For kommunerne under ét er indtægterne fra selskabsskatterne 600 mio. kr. større end forudsat i 2024 for overslagsår 2025, hvilket bl.a. skyldes store overskud i selskaber, der handler med el. Desværre følger Viborg Kommune ikke landstendensen, da vores selskabsskatter falder. Hertil kommer, at de større indtægter fra selskabsskatter i nogle kommuner modregnet i bloktilskuddet for alle kommuner.

Det skal bemærkes, at selskabsskat generelt er kendetegnet ved udsving fra år til år.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Ejendomsskatter

Indtægterne fra ejendomsskatter er baseret på Vurderingsstyrelsens skøn i statsgarantien for 2025 samt overslagsår 2026 til 2028. I budget 2024 blev budgetlagt efter Vurderingsstyrelsens skøn pr. maj 2023 for 2024 til 2027. For budget 2025 foreligger nyt skøn fra Vurderingsstyrelsen, der giver en merindtægt i 2025 på 36,3 mio.kr. Det skal bemærkes, at skønnene er behæftet med stor usikkerhed, og der kan igen ske justeringer.

Da Viborg Kommune ikke opkræver dækningsbidrag på erhvervsejendomme, og en stigning i det samlede dækningsbidrag for hele landet indgår i beregningen af bloktilskud, får Viborg Kommunen andel i kompensation for "tab af bloktilskud" på 11,9 mio.kr i 2024 og 12,5 mio.kr i 2025 og overslagsår. Disse beløb indgik ikke i budgettet for 2024 – 2027.

Den 30. maj 2023 vedtog aftalepartierne bag boligskatteforliget fra maj 2017 en række love, der udmønter det meste af boligskatteforliget. En af konsekvenserne af lovændringerne er, at kommunerne skal sikres det samme grundskyldsprovenu fra nye vurderinger, som ved de gamle vurderinger. Til det formål er der beregnet et loft over hver enkelt kommunes grundskyldspromille for perioden 2024 til 2028. Viborg Kommunes loft er på 11,5 promille (mod 23,7 promille i 2023). For at udligningssystemet ikke skal påvirkes af de nye vurderinger, vil der rent teknisk indgå grundskyldsværdier i beregning af det samlede udskrivningsgrundlag efter 2023-beregningsmetoden – og disse værdier vil ikke blive genberegnet ved valg af selvbudgettering. I overslagsårene indgår de af KL skønnede beregningstekniske grundværdier. Det kan være behæftet med stor usikkerhed.

I 2024 og de kommende år reguleres grundskyldsprovenuet i takt med de nye vurderinger færdiggøres. Derfor forventes forskydninger i periodiseringen mellem år. Nye vurderinger betyder en genberegning og en efterregulering pr. ejendom. Det er kommunerne, der har ansvaret for at foretage efterreguleringer for skatteårene 2021-2023, og det kan kommunerne gøre til og med 2026. Efterreguleringer for skatteårene 2021-2023 er omfattet af en neutraliseringsordning for kommunerne og forventes opgjort i 2026 eller 2027. I 2024 har Viborg Kommune indtil videre udbetalt 18,8 mio.kr. i efterreguleringer til kommunens ejendomssejere, og der forventes yderligere fem reguleringskørsler fra Vurderingsstyrelsen i 2024.

Fra skatteåret 2024 og frem overgår ansvaret for grundskylden til Staten. For alle kommuner foretages årligt en opgørelse af grundskyld og dækningsafgift pr. 1. maj 2 år efter skatteåret. Forskelle mellem foreløbigt afregnede indtægter og endeligt opgjorte indtægter afregnes 3 år efter skatteåret. Fra 2024 og frem er der ikke aftalt en særskilt neutraliseringsordning.

Bloktilskud

Staten yder et generelt tilskud (bloktilskud) til kommunerne, som fastlægges i økonomaftalen. Bloktilskuddet fordeles til kommunerne ift. indbyggertal, og for 2025 udgør det samlede bloktilskud 84,4 mia.kr. Heraf vil Viborg Kommune i selvbudgetteringsberegningen få 1.363,4 mio.kr. Det vil blive genberegnet og efterreguleret i 2028 i forhold til fordeling efter indbyggertal.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

I overslagsår 2025 i budget 2024 – 2027 forventede KL et bloktilskud på 85,2 mia.kr for 2025. Denne negativ afvigelse på 0,7 mia.kr på landsplan påvirker Viborg med en mindreindtægt på 11,4 mio.kr. Samtidig har kommuner, der ikke får ekstra indtægter på dækningsbidrag af erhvervsejendomme, fået en bloktilskudskompensation, der for Viborg giver 12,5 mio.kr. Samlet set giver dette en merindtægt på 1,1 mio.kr. i forhold til det forventede i overslagsår 2025 i budget 2024-2027.

Særlige udfordringer og konklusion i forhold til skatter, tilskud og udligning

Ved valg af selvbudgettering påtager Viborg Kommune sig risikoen for, om indbyggertallet udgør 97.700 pr. 1. januar 2025.

I 2028 genberegnes fordelingen i 2025 af bloktilskud og udligningen for hele landet. Når Viborg Kommune vælger selvbudgettering reguleres kommunens skatter tilskud og udligning på baggrund af denne genberegning. Det betyder, at udviklingen i landets øvrige kommuner kan resultere i gevinster eller tab for Viborg Kommune. Det gælder f.eks. den andel af hele landes indbyggertal, som Viborg Kommune udgør, og dermed hvor stor en andel af bloktilskuddet, Viborg Kommune er berettiget til. Det gælder også udviklingen i de øvrige kommuners skattegrundlag og udligningen heraf.

Den faktiske befolkningsudvikling i 2024 har været betydeligt mere positiv end forventet i såvel Danmarks Statistiks og Viborg Kommunes egen befolkningsprognose. Den 23. august 2024 var det faktiske indbyggertal 97.673 i Viborg Kommune, hvilket var højere end forventet i de to prognoser.

Regeringen forventes som sædvanligt at udsende en ny Økonomisk Redegørelse ultimo august 2024. Når den foreligger, vil Forvaltningen udarbejde en ny indkomstprognose med et skøn over, hvordan selvbudgetteringen i 2025 påvirker skatter, tilskud og udligning. I den sammenhæng er befolkningsudviklingen i såvel Viborg Kommune som i hele landet et vigtig parameter. Et mindst lige så vigtigt parameter er den forventede udvikling i borgernes indkomster i såvel Viborg Kommune som i hele landet. På grund af de store udligningsprocenter er det faktisk vigtigere, hvordan udviklingen er på landsplan end i Viborg Kommune.

Det er desuden en udfordring i at følge udviklingen i ejendomsvurderingerne og dermed indtægterne fra ejendomsskatterne.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

5. Serviceudgifter

Mio. kr.	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget-opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Serviceudgifter	4.386,0	4.612,6	4.628,0	4.813,0	4.802,6	4.791,2	4.794,3

Serviceudgifter dækker bl.a. drift og udvikling af daginstitutioner, folkeskoler, kommunens del af sundhedsområdet, udgifter til udsatte børn og voksenhandicappede samt ældre. Derudover indgår udgifter til miljøindsatsen, veje og kollektiv trafik. Endelig er udgifter til administration også en del af serviceudgifterne. Kommunens udgifter til medfinansiering af sundhedsudgifterne (KMF) er ikke en del af serviceudgifterne, men fremgår som en særskilt udgiftspost.

Afgrænsningen af "serviceudgifter" i Viborg Kommunes budget og regnskab er ikke helt identisk med definition i økonomiaftalen og den sanktionsbelagte serviceramme, idet nogle mindre poster af hensyn til overskueligheden er slået sammen med serviceudgifterne i Viborg Kommunes oversigt.

Overholdelsen af den statslige serviceramme er underlagt økonomiske sanktioner. Kommunernes bloktilskud reduceres, hvis den aftalte serviceramme overskrides for kommunerne under ét. Der er både sanktioner, hvis budgetterne overskrider den aftalte ramme, og hvis regnskaberne til sin tid overskrider rammen.

I basisbudgettet er sammenhængen mellem Viborg Kommunes andel af økonomiaftalens serviceramme og basisbudgettets serviceudgifter i 2025 således:

Mio. kr.	2025
KL's teknisk vejledende serviceramme	4.945,5
Basisbudgettets serviceudgifter (opgjort efter KL-definition)	4.875,4
Råderum i forhold til økonomiaftalens serviceramme (positivt beløb = råderum)	70,1

Som det ses af totalerne for serviceudgifterne, er der i budgetperioden 2025–2028 forskel på serviceudgifterne i de enkelte år, selv om beløbene er opgjort i samme prisniveau (2025-priser). Dette skyldes primært, at der er lagt besparelser ind i budgettet, som stiger med 20 mio. kr. årligt frem til og med 2026. I 2027 er der ikke indarbejdet yderligere besparelser.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Budgetudfordringer

Økonomi- og Erhvervsudvalget har i forbindelse med godkendelse af procesplanen for budgetlægningen besluttet, at der på daværende tidspunkt ikke var budgetudfordringer, som skulle udpeges som særlige budgetudfordringer, hvorved det har været forudsat, at udvalgene som hovedprincip selv skal finansiere økonomiske udfordringer og nye tiltag ([link til sag nr. 15 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 7. februar 2024](#)).

Udvalgenes afsluttende behandling af budgetforslagene i juni indeholdt budgetudfordringer, hvor der ikke var angivet finansiering, og som blev besluttet fremsendt til Økonomi- og Erhvervsudvalget. De enkelte budgetudfordringer kan ses i bilag nr. 6 i materialesamlingen til budgetkonferencen.

Den samlede sum af udfordringerne kan opgøres til:

Mio. kr.	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Budgetudfordringer	13,4	15,4	4,3	4,5

Der forventes herudover budgetudfordringer vedrørende skoler og familieområdet. Beløbet på disse udfordringer er ikke fastsat endnu og indgår dermed ikke i beløbet ovenfor. Disse udfordringer kommer udover de nævnte beløb. Hertil kommer også henvendelsen fra Naturvidenskabernes Hus om et årligt driftstilskud.

Budgetreduktioner

I overslagsår 2025 i det vedtagne budget 2024-2027 blev der under Økonomi- og Erhvervsudvalget indregnet en pulje med reduktioner på serviceudgifterne svarende til 20 mio. kr. Puljen er midlertidig placeret under Økonomi- og Erhvervsudvalget indtil reduktionerne konkret udmøntes.

I basisbudgettet er indregnet en årlig budgetreduktion på 20 mio. kr. frem til og med 2026.

Økonomi- og Erhvervsudvalget har besluttet, at produktivitsvejen anvendes som strategi til indfrielse af reduktionerne, og at der samtidig arbejdes med et 2-årigt sigte, hvor der som minimum skal findes reduktioner for 2 x 20 mio. kr., som allerede er indregnet i budgetrammerne. Reduktionerne udmøntes ved produktivitsforbedringer i henholdsvis 2025 og 2026. At der er tale om produktivitsforbedringer betyder, at det hverken reducerer servicen overfor borgerne eller forringer medarbejdernes arbejdsmiljø og trivsel.

Det fremgår af økonomaftalen, at kommunerne skal reducere administrationsudgifterne i 2025 med i alt 242 mio. kr. svarende til 3,9 mio. kr. for Viborg Kommune. Denne reduktion er indarbejdet og forudsætter derfor i basisbudgettet at være en reduktion udover den ovennævnte reduktion på 20 mio. kr.

Det endelige beløb for reduktioner i 2025 og fordelingen mellem administrationen og øvrige områder forventes at blive fastlagt som en del af et budgetforlig, hvorefter direktionen vil foretage den videre fordeling.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Demografi

Ud fra Viborg Kommunes befolkningsprognose, som blev behandlet af Økonomi- og Erhvervsudvalget på mødet den 17. april, er der lavet en beregning af de økonomiske effekter af demografiændringer på dagtilbud, skoler samt ældreområdet ([link til sag nr. 20 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 17. april 2024](#)).

Befolkningsprognosens demografiske mer- og mindredgifter – set i forhold til basisbudgettet – er opgjort således:

Tabel 4. Demografiske mer- og mindredgifter jf. befolkningsprognosen (mio. kr. set i forhold til basisbudgettet - negativt beløb er mindredgifter)

Område	2025	2026	2027	2028
Dagtilbud	-8,0	-9,1	-11,6	-14,3
Skoler	-16,0	-30,8	-41,1	-49,9
Ældre	9,6	18,2	29,9	40,8
I alt	-14,4	-21,7	-22,8	-23,4

Demografireguleringen er i henhold til den vedtagne budgetproces ikke indarbejdet i basisbudgettet. Der er kutyme for, at demografien i et budgetforlig alene indarbejdes vedrørende budgetåret (dette beløb videreføres i overslagsårene). Begrundelsen herfor er, at der forventes at være finansiering til stigende demografiudgifter i de kommende økonomiaftaler, der vedrører overslagsårene.

Budgetbuffer

Der er indarbejdet en budgetbuffer på 7,5 mio. kr. hvert år, hvilket bl.a. betyder, at en andel af overførte mindredgifter fra året før kan afholdes uden overskridelse af den sanktionsbelagte serviceramme.

Lov- og cirkulæreprogram

Efter sædvanlig praksis er de økonomiske virkninger af ny lovgivning (lov- og cirkulæreprogrammet) indregnet i basisbudgettet, så ændringer i kommunens bloktilskud modsvares af tilsvarende forøgelse eller reduktioner af de relevante politikområders budgetter.

Beløbet i 2025 udgør 14,8 mio. kr. (nettomerdgift).

Særlige udfordringer i forhold til serviceudgifterne

Flere af udvalgene har fremsendt budgetudfordringer, som de ikke har kunnet løse inden for egen budgetramme. Disse budgetudfordringer er ikke indregnet i basisbudgettet. Økonomi- og Erhvervsudvalget har på mødet den 19. juni 2024, sag nr. 23 besluttet at sende udfordringerne indgår i byrådets videre budgetlægning ([link til sag nr. 23 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 19. juni 2024](#)).

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Tabel 5. Budgetudfordringer

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028
Budgetudfordringer, som ikke er indarbejdet i basisbudgettet*	13,4	15,4	4,3	4,5

*Beløbene er angivet uden beløb for budgetudfordringerne på skoler og familieområdet samt tilskud til Naturvidenskabernes Hus.

Konklusion, serviceudgifter

Udvalgene har som udgangspunkt overholdt de udmeldte driftsrammer i deres budgetforslag. Der er dog herudover fremsendt en række budgetudfordringer, som det ikke umiddelbart har været muligt at finansiere indenfor budgetrammen. Udgifter til disse budgetudfordringer er ikke en del af basisbudgettet.

Der er i forhold til basisbudgettet et råderum i forhold til økonomiaftalens sanktionsbelagt serviceramme, men kommunens egen økonomi udgør den største begrænsning for, om serviceudgifterne kan øges.

6. Overførselsudgifter

Mio. kr.	Regnskab 2023	Opr. Budget 2024	Budget-opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Overførselsudgifter	1.681,5	1.834,5	1.799,7	1.956,3	1.981,2	2.006,5	2.032,2

Overførselsudgifterne omfatter bl.a. dagpenge (forsikrede ledige), førtidspension, sygedagpenge, integration, kontanthjælp, aktivering, revalidering og udgifter til diverse arbejdsmarkedsforanstaltninger. Udgifterne betegnes også som "lovbundne". Budgettet for overførselsudgifterne beregnes i princippet fra bunden hvert år under hensyntagen til regnskabserfaringer, budgetopfølgning, effekten af tidligere igangsatte initiativer, virkninger af lovændringer på området, samt forventet konjunkturudvikling. Dette er i modsætning til serviceudgifterne, der rammestyres.

Hovedparten (ca. 2/3) af området er omfattet af den såkaldte budgetgaranti, som betyder, at hvis udgiftsniveauet for kommunerne under ét ændrer sig i forhold til det forventede, vil det blive reguleret i bloktilskuddet for kommunerne under ét. Det betyder, at Staten finansierer kommunernes udgifter under ét, hvorimod den enkelte kommune kan opleve over- eller underfinansiering.

Overførselsudgifterne er kendetegnet ved, at de på kort sigt er vanskelige at påvirke for byrådet. Der kan dog igangsættes tiltag, der typisk på lidt længere sigt kan påvirke udgiftsniveauet.

For de midlertidige forsørgelsesydelse, og særligt for udgifterne til forsikrede ledige, er den underliggende mekanisme for Viborg Kommune, at når beskæftigelsen stiger på landsplan, stiger den også i Viborg Kommune, men i en lavere takt og fra et højere niveau. Omvendt, når beskæftigelsen falder på landsplan,

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

falder den også i Viborg Kommune, men i en lavere takt og stadig fra et højt niveau. I Viborg Kommune forventes udgifterne til forsikrede ledige at følge samme niveau i 2025 og overslagsår, som for regnskab 2023 og forventet regnskab 2024, svarende til omkring 1.100 fuldtidsledige pr. år.

På de øvrige midlertidige forsørgelsesydelse (sygedagpenge, kontant- og uddannelseshjælp) forventes i budget 2025-2028 et faldende udgiftspres i forhold til regnskab 2023 og 2024 i henhold til budgetopfølgningen pr. 30. april 2024.

I budget 2025 til 2028 forventes derimod en mærkbar stigning på de permanente forsørgelsesydelse til senior- og førtidspensioner. Udviklingen skyldes en stigning i aktiviteten i 2023 og 2024 både i Viborg og på landsplan. Denne udvikling forventes at fortsætte i budget 2025 og overslagsår. Ud af de samlede overførselsudgifter forventes 60% i 2025 at vedrøre de permanente ydelse mod 50% i 2020. Senior- og førtidspensioner er en del af budgetgarantien. Disse ovenfor nævnte effekter kan ses i figur 2 nedenfor.

Figur 2: Viborg Kommunes overførselsudgifter i mio. kr. i faste 2025-priser



Overførselsudgifterne er budgetteret til 1.956,3 mio. kr. i 2025. I forhold til det forventede resultat for 2024, budgetteres der i 2025 med et højere udgiftsniveau i overførselsudgifterne i faste priser svarende til 91 mio. kr. Stigningen drives primært af førtidspension og seniorpension, samt i mindre grad af udgifter til integration, ledighedsydelse, jobafklaringsforløb samt borgere i fleksjob.

I forbindelse med budgetlægningen for 2025-2028 foretages en sammenligning med KL's fremskrivning samt landstendensen på området. For budget 2025 er Viborg Kommune på niveau med KL's fremskrivning. Det betyder, at hele landet har samme tendens som Viborg Kommune med udgiftsstigninger, primært på de permanente forsørgelsesydelse jf. ovenstående forklaringer.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Grundet krigen i Ukraine er der stor usikkerhed omkring de budgetterede udgifter og indtægter på integrationsområdet. Her følger Viborg Kommune KL's fremskrivning, som ligger til grund, at overførselsudgifterne (herunder grundtilskud og resultattilskud) alene indeholder et skøn for nettoudgifter i 2025 frem til og med særlovens udløb den 17. marts 2025. Denne forudsætning gælder også på indtægtssiden (Statsgarantien ift. indbyggertal og bloktilskud/budgetgaranti). Dog viser egne beregninger, at Viborg Kommune forventer færre indtægter fra grundtilskud og resultattilskud end forudsat i KL's skøn for 2025.

Startende med budgetlægningen for 2019-2022 blev der indarbejdet en ambition om, at Viborg Kommunes andel af udgifterne til borgere på offentlige forsørgelse ikke må stige i forhold til udgifterne på landsplan. Viborg Kommunes andel af udgifterne på landsplan fremgår at tabel 6 nedenfor. Regnskab 2023 og oprindeligt budget 2024 er faktiske procenter. Øvrige er skøn.

Tabel 6. Viborg Kommunes overførselsudgifter ift. landsplan

	R2023	Opr. B 2024	FVR2024	B2025	B2026	B2027	B2028
Overførselsudgifter – Viborg faktisk/skøn	1,79	1,80	1,76	1,79	1,79	1,79	1,79
Overførselsudgifter – KL faktisk/skøn	1,79	1,79	1,79	1,80			

Tabellen viser, at Viborg Kommunes andel af de samlede overførselsudgifter i 2023 udgjorde 1,79 procentpoint af landet. I 2024 forventes Viborg Kommune at ligge svagt under KL's midtvejsvurdering fra juni 2024 – Viborg Kommune forventer en andel på 1,76 procentpoint, hvor KL's skøn er på 1,79 procentpoint. I budget 2025 ligger Viborg Kommunes skøn på 1,79 procentpoint. KL's skøn er en anelse højere på 1,80 procentpoint. Denne afvigelse mellem skønnene betyder ca. 9 mio. kr. lavere udgifter i 2025 end i KL's skøn. Der foreligger ikke kommunefordelte skøn for overslagsår 2026 til 2028.

Overslagsårene 2026 til 2028 er budgetlagt med en antagelse om, at udgiftsniveauet i Viborg Kommune fortsat udgør 1,79% af de samlede udgifter på landsplan, der er forudsat i indtægtssidens forventninger til tilskud og udligning.

Særlige udfordringer i forhold til overførselsudgifterne

Overførselsudgifterne budgetlægges hvert år fra bunden af ud fra bl.a. regnskabserfaringer, budgetopfølgning, lovændringer på området samt forventet konjunkturudvikling. Der er en betydelig usikkerhed i forhold til udviklingen dels på ledigheden, dels på antal tilkendelser til senior- og førtidspensioner. På lovgivningsområdet kan fremhæves forventede ændringer i forhold til kontanthjælpsreform, forenkling af sygedagpengesystem, samt beskæftigelsesindsatsen. Derfor skaber krigen i Ukraine væsentlig usikkerhed på nettoudgifterne til integrationsområdet i budgettet for 2025 og overslagsårene.

Konklusion, overførselsudgifter

Det samlede budget på overførselsområdet følger den politiske målsætning set i forbindelse med budgetlægningen for 2019-2022, dvs. at Viborg Kommunes andel af overførselsudgifterne på landsplan holder sig på niveauet fra 2018 eller lavere.

Som det fremgår ovenfor, forudsættes Viborg Kommunes overførselsudgifter fortsat at udgøre 1,79% af de samlede udgifter på landsplan. På grund af befolkningsudviklingen i Viborg Kommune og i hele landet vil Viborg Kommune imidlertid udgøre en faldende andel af landets befolkning, hvilket resulterer i en

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

faldende andel af finansieringen af de samlede overførselsudgifter på landsplan. Dette resulterer i en reduktion af den finansiering, der er tilbage til serviceudgifterne.

7. Kommunal medfinansiering af sundhedsudgifter

Mio. kr.	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget-opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Kommunal medfinansiering	404,6	417,0	418,3	434,2	434,2	434,2	434,2

Kommunal medfinansiering af sundhedsudgifterne omfatter primært kommunernes udgifter til medfinansiering af indlæggelser og ambulante behandlinger på hospitaler. Udgifterne har siden 2019 været fastfrosset på et niveau svarende til, hvad den enkelte kommune budgetterede i 2019. Regeringen arbejder i øjeblikket med at opstille afregningsmodeller for ændringer af den fremadrettede kommunale medfinansiering.

8. Prisfremskrivning af budgettet

Mio. kr.	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget-opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Pris- og lønstigninger (drift)	-	-	-	0,0	238,7	487,5	747,2

Fra 2024 til 2025 prisniveau:

Fremskrivning fra 2024 til 2025 pris- og lønniveau er baseret på KL's udmelding om forventede pris- og lønstigninger, hvilket forøger driftsbudgettet med 227 mio. kr. fra 2024 til 2025 for serviceudgifter, overførselsudgifter og aktivitetsbestemt medfinansiering under ét. Serviceudgifternes andel af stigningen fra 2024 til 2025 niveau udgør 144 mio. kr.

KL's forventede pris- og lønstigning indgår i økonomiaftalen mellem Regeringen og KL, og udgiftsstigningerne indgår i det samlede udgiftsbehov, som danner baggrund for opgørelsen af bloktilskuddet. Ændringer i de forventede pris- og lønstigninger påvirker derfor både indtægtssiden og udgiftssiden.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Fra 2025 til de efterfølgende budgetoverslagsårs priser:

I resultatopgørelsen er driftsudgifterne vist i 2025 priser i alle årene 2025-2028. Under driftsudgifterne i resultatopgørelsen kan ses en linje med ”pris- og lønstigninger (drift)”. Tallene i denne linje løfter udgifterne til de enkelte års prisniveau. Virkningen heraf kan ses i den grønne bjælke øverst i dette afsnit.

Særlige udfordringer i forhold til pris- og lønfremskrivning

Ændringer i pris- og lønskønnene påvirker Viborg Kommunes indtægtsside med kommunens befolkningsmæssige andel af de samlede reguleringer på landsplan. I statsgarantien for 2025 udgøre kommunens befolkningsmæssige andel 1,628%. På udgiftssiden indarbejdes de ændrede pris- og lønskøn som regulering af de konkrete udgifter i budgettet. Da udgifterne i Viborg Kommune generelt ligger lidt lavere end i en gennemsnitskommune, opnår vi en mindre gevinst ved øgede pris- og lønreguleringer.

Økonomaftalens sanktionsbelagte serviceramme korrigeres med den del af pris- og lønændringen, der har virkning for serviceudgifterne.

Konklusion, pris- og lønfremskrivning

Pris- og lønudviklingen er indregnet med en væsentlig lavere stigning, end man forventede ved den seneste budgetlægning for 2024. Årsagen til dette er primært, at skønnene til budget 2024 er sket i juni 2023, hvor der var meget høj inflation og at forventningerne dengang var, at den høje inflation ville fortsætte. Efterfølgende er inflationen blevet dæmpet og derfor den nye vurdering fra KL til 2025-budgettet. Pris- og lønskønnene i budgettet får som udgangspunkt ikke betydning for serviceniveauet, da priserne på det forbrug, der knytter sig til budgetterne, må forudsættes at blive tilsvarende ændret. Sanktionsrammerne i økonomaftalen og bloktilskuddet justeres i økonomaftalen, så pris- og lønudviklingen under ét ikke påvirker kommunernes økonomiske situation.

9. Renter

Mio. kr. (negativt beløb = indtægt)	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget- opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Renter	9,1	1,1	-4,7	-2,7	-3,7	-1,2	1,2

Specifikation af de budgetterede renteudgifter og -indtægter i 2025-2028 fremgår af tabellen nedenfor.

I alt forventes der en nettoindtægt på 2,7 mio. kr. i 2025.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Tabel 7. Renteudgifter og -indtægter

(mio.kr., minus = indtægter)	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Renteindtægter af likvide aktiver og tilgodehavender	-11,7	-11,2	-10,7	-10,2
Renter vedrørende mellemværende med Revas	-1,5	-1,5	-1,1	-0,6
Renteudgifter på kort- og langfristet gæld	14,8	13,3	14,9	16,3
Garantiprovision	-4,3	-4,3	-4,3	-4,3
I alt	-2,7	-3,7	-1,2	1,2

10. Resultat før anlæg og afdrag m.v.

Mio. kr. (negativt beløb = overskud)	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget- opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Resultat før anlæg og afdrag mv.	-288,4	-237,6	-268,6	-240,9	-281,1	-315,1	-302,4

Resultatet før anlæg og afdrag m.v. viser, hvor stort et driftsoverskud kommunen har til at dække udgifter til anlæg og afdrag på lån m.v., idet både jordforsyning og affaldsforsyning forudsættes at hvile i sig selv set over en årrække.

Byrådet har vedtaget 3 overordnede økonomiske målsætninger, hvoraf resultatet før anlæg og afdrag mv. er den ene. Målsætningen på min. 250 mio. kr. i resultat før anlæg og afdrag er opnået i 2026, 2027 og 2028, hvorimod det ligger lidt under måltallet i 2025. Resultatet før anlæg og afdrag skal finansiere skattefinansieret anlæg (målsætning 225 mio. kr.), hvilket levner 25 mio. kr. til nettoafdrag på lån, indskud i Landsbyggefonden og øvrige finansforskydninger.

Særlige udfordringer i forhold til resultat før anlæg og afdrag mv.

Der er i hele budgetperioden budgetlagt med mere end de 25 mio. kr. i nettoafdrag på gæld. I gennemsnit er der budgetlagt med ca. 40 mio. kr. årligt i perioden. Det betyder, at hvis målsætningen for både overskud før anlæg og afdrag på gæld mv. samt målsætningen for anlæg overholdes, vil det samlede budget medføre et likviditetstræk.

I 2027 og 2028 viser resultatopgørelsen ikke et likviditetstræk, men dette skyldes primært, at der i 2027 og 2028 ikke er budgetlagt med anlæg, der opfylder målsætningen på 225 mio. kr. årligt.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Konklusion, resultat før anlæg og afdrag mv

Byrådets mål for resultatet før anlæg og afdrag mv. er opfyldt i overslagsårene 2026-2028, men i 2025 ligger resultatet 9 mio. kr. under måltallet.

11. Anlægsudgifter

Mio. kr.	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget-opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Anlægsudgifter skattefinansieret	308,6	270,7	280,0	225,8	259,2	148,8	19,6
Anlægsudgifter jordforsyning, netto	28,3	18,9	19,4	16,5	-26,1	27,8	4,7
Anlægsudgifter affaldsforsyning	19,1	107,5	140,6	43,5	20,6	10,3	13,2
Totalt, anlægsudgifter (netto)	356,0	397,1	440,0	285,8	253,7	186,9	37,5

Anlægsudgifterne er i resultatopgørelsen delt op i tre hovedområder: skattefinansierede anlægsprojekter, jordforsyning, affaldsforsyningen (Revas). Herudover er der budgetlagt med udgifter til alment boligbyggeri (indskud i Landsbyggefonden).

For de skattefinansierede **netto**-anlægsudgifter har byrådet fastlagt en økonomisk målsætning om at gennemføre for min. 225 mio. kr. netto (dvs. udgifter fratrukket indtægter). I budgetperioden er denne målsætning opfyldt i de første 2 år, men ikke i 2027 og 2028. I 2028 er der i øjeblikket kun afsat ganske få projekter. Bl.a. er diverse puljer på anlægsbudgettet ikke videreført fra 2027 til 2028 i basisbudgettet. I budgetforhandlingerne vil der skulle tages stilling til hvilke puljer, der skal videreføres i 2028.

Kommunernes **brutto**-anlægsudgifter er underlagt en statslig ramme, som aftales i forbindelse med økonomiaftalen. Rammen for alle kommunerne under ét er aftalt til 20,3 mia. kr. i 2025. Heraf er de 0,6 mia. kr. reserveret til anlægsudgifter til udvidelse af botilbudskapacitet.

KL har udmeldt vejledende anlægsrammer for de enkelte kommuner. Viborg Kommune har fået en "basisramme" på 330,8 mio. kr. i 2025. Hertil har Viborg kommune søgt – og fået – lånedispensation på 90 mio. kr. til etablering af et social botilbud. Lånedispensationen betyder samtidig, at anlægsudgifterne til botilbuddet ikke medregnes i kommunens bruttoanlægsramme (den sanktionsbelagte anlægsramme).

Til sammenligning var Viborg Kommunes ramme i 2024 på 319,4 mio. kr.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

I anlægsbudgettet er botilbuddet budgetlagt til 70,9 mio. kr. hvortil kommer et budgetønske om yderligere 8 mio. kr. Anlægsudgifterne er hovedsageligt budgetlagt i 2026 og 2027, hvorimod lånedispensationen – og dermed fritagelsen for at belaste anlægsrammen – er baseret på, at anlægsudgifterne afholdes i 2025 og 2026. For at udnytte den fulde låneadgang og fritagelse for at belaste bruttoanlægsrammen er der derfor brug for at overføre ministeriets tilsagn til efterfølgende år, hvilket er forbundet med en vis usikkerhed.

Udgifterne i statens rammen opgøres som **bruttoudgifter**, dvs. uden at der tages hensyn til evt. indtægter. Affaldsforsyningen indgår ikke i anlægsrammen.

Tabel 8. Anlægsudgifter i forhold til den statslige anlægsramme:

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028
Bruttoanlægsudgifter i budgettet ekskl. botilbuddet*	308,1	305,1	243,6	74,8
Viborg Kommunes andel af statsrammen ekskl. botilbuddet**	330,8	330,8	330,8	330,8
Forskel (minus = merudgift)	-22,7	-25,7	-87,2	-256,0

* Der er afsat 2,4 mio. kr. i 2025, 38,5 mio. kr. i 2026 og 30,0 mio. kr. i 2027 på anlægsbudgettet til etablering af botilbud. I alt 70,9 mio. kr.

** Der er særskilt anlægsramme til etablering af botilbuddet med 30 mio. kr. i 2025 og 60 mio. kr. i 2026.

Anlægsrammen udmeldes for et år ad gangen, men det er i ovenstående tabel forudsat, at grundrammen i 2025 (dvs. ekskl. botilbud) videreføres i overslagssårene. Som det ses af ovenstående tabel, ligger de budgetterede anlægsudgifter under den statslige ramme i alle årene.

Udvalgene har herudover til budgetkonferencen fremsendt anlægsønsker jf. tabel 9, som ikke er indarbejdet i basisbudgettet:

Tabel 9. Anlægsønsker, som ikke er indeholdt i basisbudgettet, pr. 1. august 2024.

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	Sum
Nye anlægsønsker, udgifter	9,3	21,2	106,8	153,1	290,4
Nye anlægsønsker, indtægter		-4,8	-4,7	-16,1	-25,6
Nye anlægsønsker (netto)	9,3	16,4	102,1	137,0	264,8

De nye anlægsønsker er specificeret i bilag nr. 8 i materialesamlingen til budgetkonferencen.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Alment boligbyggeri

I basisbudgettet indgår følgende beløb vedrørende alment boligbyggeri:

Tabel 10. Afsatte beløb til alment byggeri

Mio. kr.	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget-opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Alment boligbyggeri:							
Grundkapitalindsud, nybyggeri	3,4	9,0	15,6	12,9	9,0	9,0	9,0
Kapitaltilførsler	0,8	1,0	0,4	1,0	0,6	0,0	0,0
Sum, alment boligbyggeri	4,2	10,0	16,0	13,9	9,6	9,0	9,0

Det afsatte beløb i basisbudgettet 2025 på 13,9 mio. kr. vedrører allerede godkendte kvoter og kapitaltilførselssager. En specifikation af godkendte kvoter fremgår af bilag 3 i kvotesagen ([link til sag nr. 26 i byrådet den 26. juni 2024](#)).

Der er afsat 9,0 mio. kr. i budget 2026 til grundkapitalindsud til nybyggeri samt 0,6 mio. kr. til kapitaltilførselssager. I 2027 og 2028 er der afsat 9,0 mio. kr. til grundkapital til nybyggeri.

Den 26. juni 2024 behandlede byrådet kvotetildelingen til almene boliger - nybyggeri og kapitaltilførsler ([link til sag nr. 26 i byrådet den 26. juni 2024](#)). Af dagsordenspunktet fremgår de projekter, der indgår i den videre budgetlægning. De projekter, som indgår i den videre budgetlægning, udgør 8,1 mio. kr. i 2026 og 5,3 mio. kr. i 2027, der således et restbudget på 0,9 mio. kr. i 2026 og 3,7 mio. kr. i budget 2027, hvis disse projekter godkendes.

Beløbene afsat til kapitaltilførsler i budget 2025 – 2028 er alle disponeret til renoveringssager, som er igangsat og/eller godkendt af Landsbyggefonden.

Særlige udfordringer i forhold til anlægsudgifterne

Selv om basisbudgettets anlægsudgifter i alle årene ligger under den statslige anlægsramme, ligger der store anlægsønsker, der endnu ikke er medtaget i basisbudgettet.

Selv om der er luft i forhold til anlægsrammen, kan kommunens egen økonomi sætte en begrænsning i at afsætte yderligere anlægsbeløb i de første budgetår.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Konklusion, anlægsudgifter

Skattefinansierede anlægsudgifter: Med de projekter, der i øjeblikket er indarbejdet i basisanlægsbudgettet, ligger niveauet i forhold til byrådets målsætning om 225 mio. kr. i 2025 lige på målsætningstallet og i 2026 ca. 35 mio. kr. over måltallet. Først i 2027 og 2028 er der plads til nye projekter inden for byrådets målsætning om 225 mio. kr. i netto-anlægsudgifter.

Anlægsudgifter i forhold til den statslige ramme: Der er råderum i forhold til den sanktionsbelagte anlægsramme hvert af årene. Råderummet er størst i 2027 og 2028.

Man skal være opmærksom på, at der i 2028 ikke er videreført diverse puljer (f.eks. pulje til cykelstier). Såfremt Byrådet vælger at gøre det, vil det indsnævre det råderum, der i øjeblikket er i forhold til anlægsrammen i 2028.

12. Lånoptagelse og afdrag på gæld

Tabel 11. Nettoafdrag på langfristet gæld (inkl. lån til ældreboliger)

Mio. kr.	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget-opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Afdrag på lån	90,8	90,8	90,8	97,7	55,8	56,7	57,5
Afdrag på lån - affaldsforsyningen	0	0	0	0	0	3,0	25,0
Afdrag på lån – ny social institution	0	0	0	0	0,1	1,3	2,8
Låneoptagelse	-38,7	-16,6	-16,6	-15,3	-13,6	-20,5	-20,5
Låneoptagelse - affaldsforsyningen	0	0	-35,0	0	0	0	0
Låneoptagelse - ny social institution	0	0	0	-2,0	-39,0	-30,0	0
Nettoafdrag på gæld	52,1	74,2	39,2	80,4	3,3	10,4	64,8

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Låneadgang vedr. affaldsforsyningen (Revas)

Der forventes på affaldsforsyningen store anlægsinvesteringer i 2024 i forbindelse med den nye klimaplan for en grøn affaldssektor. Det resulterer i et negativt mellemregningsforhold mellem affaldsforsyningen og det skattefinansierede område, idet det skattefinansierede område lægger penge ud, indtil anlægsudgifterne bliver finansieret via øgede takster. Dette negative mellemregningsforhold er låneberettiget, men eventuelle lån skal afdrages i takt med, at mellemregningsforholdet nedbringes via øgede takster. Der er i budgetopfølgningen pr. 30/4 2024 indregnet forventet lånoptagelse i 2024 på 35 mio. kr. Mellemregningsforholdet forventes via øgede takster i de kommende år at være bragt i balance ved udgangen af 2029. Optages lånet i 2024 som forventet, så skal lånet således være indfriet senest i 2029.

Låneadgang vedr. ny social institution

Der er indregnet optagelse af lån vedrørende ny social institution svarende til de budgetterede anlægsudgifter i 2025, 20226 og 2027.

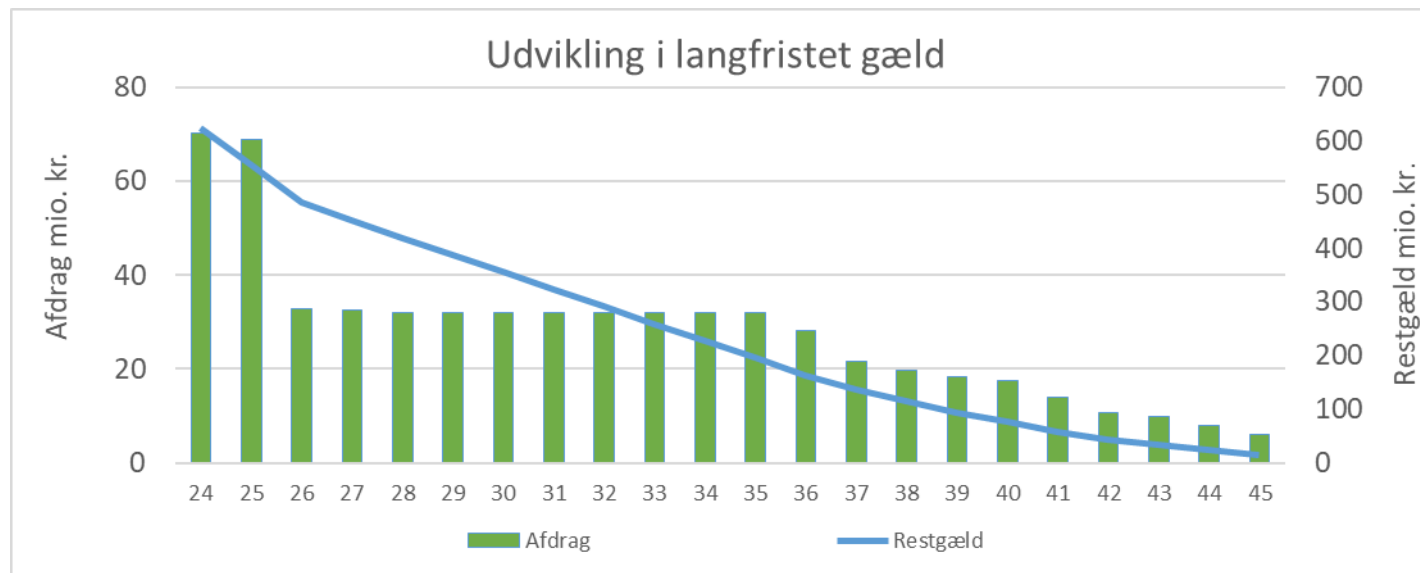
Herudover budgetteres der i 2025 med hjemtagelse af et nyt lån på 15,3 mio. kr. svarende til forventet låneramme, der hovedsagelig består af udgifter til energirenovering af kommunale bygninger.

Det ses af tabel 12, at afdragene overstiger lånoptagelsen i hele budgetperioden. Det betyder, at kommunens gæld reduceres. I 2025 udgør afdrag på lån fratrukket nye lån en nettoudgift på 80,4 mio. kr. I summen vedrørende afdrag på lån i 2025 er der indregnet 7 mio. kr. til indfrielse af indeksslån vedrørende Kildedalscenteret i forbindelse med helhedsplanen for Skals. Afdragene på lån falder væsentligt fra 2025 til 2026. Det skyldes, at et større lån betales ud i 2025. Dette lån stammer tilbage fra 2012, hvor en række lån (optaget i de gamle kommuner før 2007) blev lagt sammen i et samlet lån med en vægtet restløbetid i henhold til gældende regler.

Nedenstående graf viser afdragsprofilen på kommunens nuværende langfristede gæld opgjort pr. 1. januar 2024 ekskl. gæld vedrørende ældreboliger. Grafen indeholder ikke forventet lånoptagelse i 2024 og budgetteret lånoptagelse i budgetforslag 2025-2028.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Figur 3: Afdrag og restgæld på den nuværende låneportefølje



13. Affaldsforsyning

Mio. kr. (negativt beløb = overskud)	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget- opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Affaldsforsyning (drift)	-2,0	-30,0	-28,1	-37,5	-37,5	-37,9	-38,4

Affaldsforsyningen omfatter alene renovationsområdet (Revas).

I basisbudgettet indgår affaldsforsyningen med følgende beløb (tallene i rammen er politisk behandlet i Klima- og Miljøudvalget den 4. juni 2024):

Tabel 12. Drifts- og anlægsbudget, affaldsforsyning (Revas)

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Mio. kr. (negativt beløb = overskud)	Regnskab 2023	Oprindeligt budget 2024	Budget- opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Bruttoindtægter (drift)		-189,9		-196,7	-196,7	-196,7	-196,7
Bruttoudgifter (drift)		159,9		159,2	159,2	158,8	158,3
Nettodriftsudgifter		-30,0	-28,1	-37,5	-37,5	-37,9	-38,4
Anlægsbudget		107,5	140,6	56,4*	20,6	10,3	13,1
Netto	-17,6	77,5	112,5	18,9	-16,9	-27,6	-25,3
Forsyningsområdets tilgodehavende (ultimo året)	-53,4	-	59,1	78,0	61,1	36,5	8,2

*Der er i anlægsbudgettet tilrettet med forventede overførsler fra 2024 til 2025. Dette er ligeledes indarbejdet ved fastsættelse af taksten for 2025.

(Negative beløb angiver indtægter. I den nederste linje betyder et negativt beløb, at Revas har penge til gode i kommunens samlede kassebeholdning.

Tal for 2023-2024 er i løbende priser, budget 2025-2028 i 2025 – priser)

Særlige udfordringer i forhold til affaldsforsyning

Hovedudfordringerne i disse års budgetlægninger er udmøntning af Regeringens Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi af 16. juni 2020 samt Regeringens Handlingsplan for cirkulær økonomi.

Indsamling af 10 fraktioner er implementeret i april 2024 og der er i budgettet for 2025-2028 tilpasset driftsudgifter som følge af indsamling og håndtering heraf.

På anlægssiden er der indregnet følgende anlæg: Etablering af omlaste-faciliteter, farligt affald ved fællesløsninger, Karup genbrugsplads – haveaffaldsplads. Derudover er der afsat midler i en pulje til fremtidige anlægsinvesteringer. I alt 87,5 mio. kr.

Konklusion, affaldsforsyning

Det forventes, at det samlede mellemværende med Viborg Kommune balancerer i 2029 under forudsætning af, at der ikke kommer yderligere anlægsinvesteringer og driftsudfordringer.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

14. Øvrige finansforskydninger

Mio. kr.	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget-opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Øvrige finansforskydninger	7,8	7,7	-0,9	1,5	57,2	13,7	11,9

Der er i budget 2026 indregnet deponering på 50 mio. kr. vedrørende etableringen af et nyt P-hus i domkirke kvarteret. I perioden 2026-2028 er der indregnet kapitalindsud på i alt 37,1 mio. kr. vedrørende ny brandstation i Viborg. Herudover vedrører budgettet i perioden 2025-2028 hovedsagelig deponering vedrørende anlægsinvesteringer i selvejende idrætshaller mv. og løbende frigivelse af tidligere deponeringer.

15. Likviditet

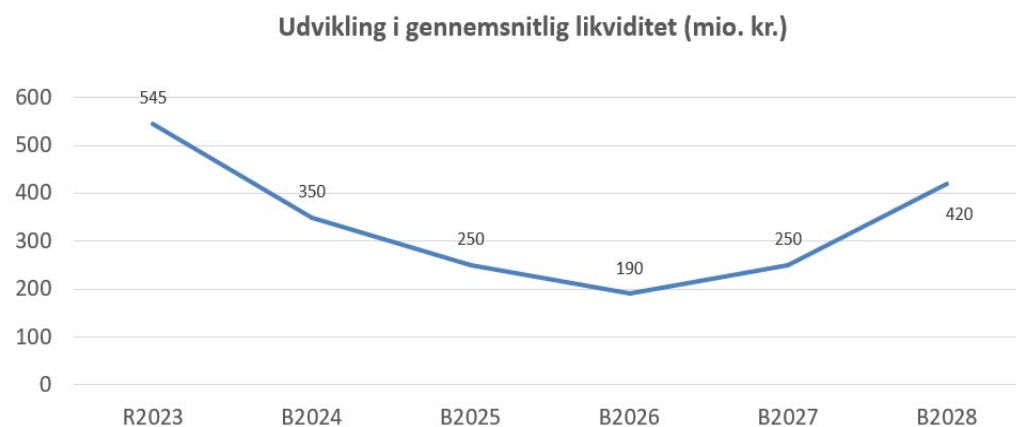
Mio. kr. (negativt beløb = overskud)	Regnskab 2023	Opr. budget 2024	Budget-opfølgning 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028
Faktisk likviditet ultimo året	145,8	-75,7	-51,9	-155,0	-165,6	-39,2	177,7
Gns. likviditet ult. året	545,0	732,0	350,0	250,0	190,0	250,0	420,0

Basisbudgettet har en negativ virkning for likviditeten i 2025 på 103,1 mio. kr. Der forventes et kasseforbrug i de første 2 år. Dette får en markant virkning på de kommende års gennemsnitlige likviditet, der løbende beregnes for de seneste 365 dage. I 2027 og 2028 viser resultatopgørelsen en overskydende likviditet. Dette skyldes primært, at der er budgetlagt med et lavt anlægsniveau – især i 2028. Såfremt anlægsniveauet løftes til byrådets målsætning på 225 mio. kr., vil resultatet vise likviditetstræk i 2025, 2026 og 2028.

Ved budgetopfølgningen pr. 30. april 2024 er den gennemsnitlige likviditet ultimo 2024 vurderet til 350 mio. kr. Denne forventning er medtaget som startgrundlag for beregningen af den gennemsnitlige likviditet i budgetårene.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

Figur 4: Likviditetsudvikling



Den forventede gennemsnitlige likviditet falder fra 350 mio. ultimo 2024 til 190 mio. kr. i 2026 og for så igen at stige i 2027 og 2028. Byrådets målsætning om en gennemsnitlig likviditet på mindst 200 mio. kr. er således opfyldt i 2025, 2027 og 2028. Det er dog vigtigt at bemærke sig, at det er uden at anlægsmålsætningen er opfyldt i både 2027 og 2028. Hvis anlægsmålsætningen bliver det, vil der være faldende likvidetsvirkning i 2025, 2026 og 2028.

Den såkaldte kassekreditregel kræver, at den gennemsnitlige likviditet på ethvert tidspunkt er positiv, hvilket er opfyldt i alle 4 år.

Konklusion, likviditet

I henhold til basisbudgettet vil både den faktiske og den gennemsnitlige likviditet falde til og med 2026 og herefter stiger frem til 2028. Den gennemsnitlige likviditet er i 2026 under Byrådets måltal om minimum 200 mio. kr. i gennemsnitlig likviditet hvert år.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2025-2028

16. Byrådets økonomiske målsætninger

Viborg Kommunes økonomiske politik består af følgende tre måltal:

- 250 mio. kr. i overskud før anlæg og afdrag
- 225 mio. kr. i anlægsbudget (skattefinansieret anlæg, netto)
- 200 mio. kr. i gennemsnitlig likviditet

Tabel 13 nedenfor viser om basisbudgettet lever op til målsætningerne samt om service- og bruttoanlægsrammen overholdes.

Tabel 13. Målepunkter

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	Måltal
Resultat før anlæg og afdrag m.v.	-240,9	-281,1	-315,1	-302,4	-250
Anlægsudgifter (skattefinansieret)	225,8	259,2	148,8	19,6	225
Gennemsnitlig likviditet	250,0	190,0	250,0	420,0	200
Bruttoanlæg	308,1	305,1	243,6	74,8	330,8 (statsrammen i 2025 ekskl. botilbud)
Råderum ift. økonomiaftalens serviceramme	70,1				
Råderum ift. den vejledende statslige anlægsramme	22,7	25,7	87,2	256,0	(ekskl. botilbud)

Konklusion, byrådets økonomiske målsætninger

Der er ikke nogen af budgetårene, hvor alle byrådets 3 økonomiske målsætninger er opfyldt (de 3 første linjer i ovenstående tabel).

Til gengæld er der i ingen af årene overskridelse på den statslige anlægsramme. Resultat før anlæg og afdrag mv. er ikke opfyldt i 2025, men i de sidste 3 år er målet opfyldt. Niveauet for skattefinansieret anlæg er opfyldt i de første 2 år men ikke i de sidste 2 år.

Puljer på anlægsbudgettet i sidste års budgetlægning, er ikke videreført til det nye overslagsår 2028. Der skal tages særskilt stilling til, hvilke af disse puljer, der ønskes videreført i 2028. Bruttoanlægsudgifterne ligger i alle årene under den statslige anlægsramme.

Målet for den gennemsnitlige likviditet er opfyldt i 2025, 2027 og 2028, men ikke i 2026.

Som det fremgår af afsnit 5, er der et råderum i forhold til Statens serviceramme, men basisbudgettet viser, at det er kommunens egen økonomiske situation, der er den største begrænsning.